

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.07.2000, sp. zn. 31 Cdo 1488/2000, ECLI:CZ:NS:2000:31.CDO.1488.2000.1

Číslo: 39/2001

Právní věta:

Jestliže z obsahu spisu nevyplývalo, proč soud prvního stupně - ač zásilka nebyla vrácena jako nedoručitelná s odůvodněním, že účastník nemá na uvedené adrese bydliště, případně že se na této adrese nezdržuje - rozsudek doručil znovu, nemůže odvolací soud bez dalšího šetření uzavřít, že již první doručení založilo účinky doručení řádného.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.07.2000

Spisová značka: 31 Cdo 1488/2000

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Doručování

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V r c h n í s o u d v P r a z e v e v ý r o k u o z n a č e n ý m u s n e s e n í m o d m í t l - o d k a z u j e n a u s t a n o v e n í § 218 odst. 1 písm. a) o. s. ř. - odvolání dlužníka (úpadce) proti usnesení ze dne 16. 11. 1999, kterým K r a j s k ý s o u d v H r a d c i K r á l o v é p r o h l á s i l k o n k u r s n a j e h o m a j e t e k. O d v o l a c í s o u d m ě l u s n e s e n í o p r o h l á š e n í k o n k u r s u z a d o r u č e n é ú p a d c i - v e s m y s l u § 47 odst. 2 o. s. ř. - dnem 22. 11. 1999. Z a p o s l e d n í d e n l h ů t y k p o d á n í o d v o l á n í o z n a č i l ú t e r ý 7. 12. 1999 a o t u d u z a v ř e l, ž e o d v o l á n í p o d a n é n a p o š t u k p ř e p r a v ě a ů d n e 17. 12. 1999, b y l o o p o ů d ě n é.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal úpadce (zastoupený advokátem) včas dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 238a odst. 1 a § 239 o. s. ř., namítaje mimo jiné, že napadené usnesení bylo vydáno na základě "nesprávného právního a faktického hodnocení" a že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, takže je dán dovolací důvod dle § 241 odst. 3 o. s. ř. Dovolatel jednak poukazuje na vady řízení, jež měly předcházet vydání usnesení o prohlášení konkursu, jednak odvolacímu soudu vytýká nesprávnost závěru o opožděnosti odvolání, uváděje, že usnesení o prohlášení konkursu mu bylo doručeno 22. 12. 1999, takže odvolání ze dne 28. 12. 1999, doplněné podáním ze dne 6. 1. 2000, je včasné. Proto dovolatel požaduje, aby dovolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatel své argumenty výslovně nepodřadil žádnému z dovolacích důvodů taxativně vypočtených v ustanovení § 241 odst. 3 o. s. ř., po obsahové stránce však jimi vystihl dovolací důvody uvedené v ustanovení § 241 odst. 3 písm. b) a d) o. s. ř., jimiž lze odvolacímu soudu vytýkat, že řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (písmeno b/), a že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (písmeno d/).

Dovolání je v dané věci přípustné podle § 238a odst. 1 písm. e) o. s. ř., nikoli však (jak tvrdí dovolatel) podle § 239 o. s. ř., neboť napadené usnesení jednak není potvrzujícím usnesením odvolacího soudu, jednak není rozhodnutím ve věci samé.

Dovolání je i důvodné.

Nejvyšší soud proto napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti k vadám vyjmenovaným v § 237 odst. 1 o. s. ř. (tzv. "zmatečností"), a (je-li dovolání přípustné) k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; jinak je - v rozsahu, ve kterém bylo rozhodnutí dovoláním napadeno - vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 1 a 3 o. s. ř.). Jelikož jiné vady řízení nejsou dovoláním namítány a z obsahu spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou, zda výsledek dovolacího řízení může ovlivnit tvrzení o vadách řízení před soudem prvního stupně.

Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi opakovaně uvedl, že vylučuje-li povaha rozhodnutí odvolacího soudu, jímž se řízení končí, možnost věcného přezkumu rozhodnutí soudu prvního stupně, pak okolnost, že rozhodnutí soudu prvního stupně je nesprávné, případně, že řízení, které vydání tohoto rozhodnutí předcházelo, je postiženo vadami, sama o sobě důvodnost dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu nezakládá (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu z 26. 11. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1635/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 2, ročník 1998, pod číslem 16). V tomto usnesení rovněž formuloval závěr, od něž nevidí důvodu odchýlit se ani v této věci, totiž, že usnesení, jímž bylo odvolání odmítnuto podle ustanovení § 218 odst. 1 písm. a) o. s. ř., lze zrušit jen pro takové vady řízení a rozhodnutí soudu prvního stupně, jež mohly mít vliv na správnost závěru o opožděnosti odvolání. Z tohoto pohledu jsou dovolatelova tvrzení o vadách řízení v době před vydáním usnesení o prohlášení konkursu bezcenná a Nejvyšší soud se jimi dále nezabýval.

Jinak je tomu ovšem co do argumentu, že odvolání nebylo opožděné. Odvolací soud při odmítnutí odvolání vycházel z údajů na doručence neoddělené od obálky, v níž byla zásilka jako nevyzvednutá v úložní lhůtě vrácena zpět (srov. zásilku u č. l. 54), nikterak se ovšem nezabýval tím, proč soud prvního stupně předmětné usnesení doručoval dvakrát; napodruhé bylo doručeno úpadci do vlastních rukou dne 22. 12. 1999 (srov. doručenkou u č. l. 54). Přitom mu tato skutečnost rovněž musela být známa, když i podle předkládací zprávy z č. l. 79 měl soud prvního stupně usnesení o prohlášení konkursu za doručené úpadci až dnem 22. 12. 1999 (od tohoto data odvozuje počátek běhu odvolací lhůty i dovolatel).

Nejvyšší soud pak již v usnesení ze dne 29. 9. 1998, sp. zn. 20 Cdo 320/98, uvedl, že nevyplývalo-li z obsahu spisu (stejně jako v této věci), proč soud prvního stupně - ač zásilka nebyla vrácena jako nedoručitelná s odůvodněním, že účastník nemá na uvedené adrese bydliště, případně že se na této adrese nezdržuje - rozhodnutí doručil znovu, bylo povinností odvolacího soudu, aby v rámci posouzení včasnosti odvolání zjistil příčinu takového postupu soudu prvního stupně. Přitom zjištění, že soud prvního stupně doručil rozhodnutí účastníku řízení znovu, aniž k tomu měl důvod, nutně vede k hodnocení jeho postupu jako procesně vadného. Opětovné (nesprávné) doručení téhož

rozhodnutí pak sice účastníku novou (další) lhůtu k podání odvolání nezakládá (srov. *mutatis mutandis* usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 1996, sp. zn. 2 Cdon 1154/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 1, ročník 1998, pod číslem 5), na další průběh odvolacího řízení však vliv má. Na jedné straně tak totiž byla v účastníku řízení (odvolateli), mylně vyvolána představa, že všem svým procesním povinnostem (co do doložení, že jeho odvolání je včasné) dostojí, podá-li odvolání ve lhůtě počítané od onoho nového (dalšího) doručení, na druhé straně soud prvního stupně tímto chybným krokem předurčil i rozsah šetření o včasnosti opravného prostředku, k němuž je povolán v intencích § 209 a § 210 o. s. ř., včetně případné účasti odvolatele na tomto šetření.

Má-li předseda senátu soudu prvního stupně podle § 209 o. s. ř. podat zprávu, že odvolání je opožděné, nebo má-li činit úkony podle § 210 o. s. ř., jež předpokládají jeho úsudek, že odvolání opožděné není, je odůvodněné požadovat, aby tak činil vědomě a na základě potřebných zjištění. Jestliže tedy soud prvního stupně dá svým postupem účastníku najevo, že s prvním doručením písemnosti počátek běhu lhůty k podání odvolání nespojuje (tím, že rozhodnutí doručí znovu) a že podaný opravný prostředek pokládá za včasný (tím, že v předkládací zprávě výslovně uvede, že odvolání bylo podáno včas, nebo že v ní jako den doručení napadeného rozhodnutí odvolateli vyznačí den nového /dalšího/ doručení), nemůže odvolací soud bez dalšího šetření, jež v sobě zahrnuje především zpřístupnění informace o možnosti jiného posouzení běhu odvolací lhůty odvolateli, uzavřít, že opakované doručení bylo nadbytečné, a že již doručení první založilo účinky doručení řádného. To platí zvláště za situace, kdy první doručení bylo uskutečněno fikcí (uložením na poště) tak, že se zásilka reálně k adresátu nedostala (po uplynutí úložní lhůty byla jako nevyzvednutá vrácena zpět soudu).

V daném případě se odvolací soud těmito zásadami neřídil a závěr o opožděnosti odvolání dovodil výlučně z údajů uvedených na doručence týkající se zásilky doručované úpadci jako v pořadí první. Bez znalosti příčin, které soud prvního stupně vedly k opětovnému doručení usnesení, tak zůstává právní posouzení včasnosti odvolání odvolacím soudem neúplné a tedy (ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.) i nesprávné.

Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2 a 5 o. s. ř.). Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud závazný (§ 243d odst. 1, věta druhá, o. s. ř.).

Pro úplnost se uvádí, že v obsahu spisu neměl oporu ani úsudek odvolacího soudu, že odvoláním proti usnesení o prohlášení konkursu je podání z č. l. 58-61, podané na poštu k přepravě 17. 12. 1999 (srov. obálku u č. l. 62). Obsah tohoto podání závěru, že jde o odvolání bez dalšího nenásvědčuje; navíc bylo podání učiněno v době, kdy úpadce o prohlášení konkursu (subjektivně) ani nevěděl. Úpadce sám pak (správně) má za odvolání až podání datované 28. 12. 1999, a podané na poštu k přepravě dne 29. 12. 1999, jež v důsledku chybného postupu soudu prvního stupně (srov. úřední záznam na č. l. 130 a vyjádření na č. l. 156) nebylo odvolacímu soudu vůbec předloženo.